

підприємства в своїй сукупності, в конкуренції між собою організовуються і працюють з ефективністю вищою за будь-яку державну структуру. Тому вбачається, що впровадження навичок, ефективних систем управління, що застосовуються у приватному бізнесі, буде цінним для держави і суспільства. Державно-приватне партнерство здатне підвищити загальний рівень ринкової філософії в економіці, пришвидшити євроінтеграційні процеси в Україні, а також допомогти у здійсненні та завершенні реформ.

Література

1. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 01 лип. 2010 р. № 2404-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17#Text>
2. Херсонський морський порт передали в концесію. *Економічна правда*. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2021/12/24/680965/>
3. Зуєва Ю. Закордонні кейси з ДПП: порівняльний аналіз. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/derzhavnoprivatne-partnerstvo/zakordonni-keys-i-z-dpp-porivnyalniy-analiz.html>
4. Іванов В.В. Публічне підприємництво як нова філософія митного контролю. URL: <https://www.ndifp.com/1563/>

УДК 346.91(043.2)

Гаврилiшин А.П., к.ю.н., доцент,
Університет державної фіскальної служби України, м. Ірпiнь, Україна

ПРО ПРИНЦИПИ ПРАВА НЕПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ

Праву неплатоспроможності притаманні загальні та спеціальні принципи, сформовані тривалою практикою та закріплені у законодавстві. Більшість загальних принципів, передбачених у ст. 3 Господарського процесуального кодексу України, поширюються і на розгляд справ про банкрутство. До них відносимо верховенство права; рівність усіх учасників судового процесу перед законом і судом; гласність і відкритість судового процесу та його повне фіксування технічними засобами; диспозитивність; пропорційність; обов'язковість судового рішення; забезпечення права на апеляційний перегляд справи; забезпечення права на касаційне оскарження судового рішення у визначених законом випадках; розумність строків розгляду справи судом; неприпустимість зловживання процесуальними правами [1].

У Кодексі України з процедур банкрутства (далі – КУзПБ) відсутня окрема стаття, у якій були б чітко перелічені спеціальні принципи, якими необхідно керуватись під час провадження у справах про банкрутство [2]. Проте це не означає, що їх немає. Пригадуючи, що принципи – це

основоположні ідеї, засади, необхідно звернути увагу на ті з них, що знайшли відображення у низці норм КУзПБ.

Норми про досудову санацію та судові процедури, спрямовані на відновлення платоспроможності боржника засвідчують, що законодавець не відмовився від принципу збереження суб'єкта господарювання і пріоритету відновлювальних заходів над визнанням банкрутом.

Не можна оминати увагою принципи диспозитивності та судового контролю процедур банкрутства. Перший чітко передбачений у ГПК України. Другий випливає з положень КУзПБ, відповідно до яких всі процедури банкрутства застосовуються судом і під його контролем. Як зауважив у постанові від 12.11.2019 по справі № 911/3848/15 Касаційний господарський суд у складі Верховного Суду: «Ані чинним законодавством, ані судовою практикою не врегульовано єдиних критеріїв застосування принципу судового контролю під час розгляду спорів щодо визнання недійсними результатів аукціонів у справі про банкрутство. Отже, судам слід використовувати принцип судового контролю у поєднанні з дотриманням принципу балансу інтересів не тільки боржника та кредиторів, а й переможця аукціону» [3].

Принцип захисту інтересів кредиторів знайшов закріплення у ст.ст. 39, 40, 41, 45, 48, 52 КУзПБ та інших. Разом з тим діє і принцип конкурсу кредиторів, на якому зосереджувала увагу В.П. Козирева [4]. Відповідно до ч. 2 ст. 47 КУзПБ розпорядник майна за результатами попереднього засідання вносить до реєстру вимог кредиторів відомості про кожного кредитора, розмір його вимог за грошовими зобов'язаннями, наявність права вирішального голосу в представницьких органах кредиторів, черговість задоволення кожної вимоги. Як визначено у ч. 1 ст. 52 КУзПБ, усі конкурсні кредитори поділяються на класи. Зазначені норми і зокрема ст. 64 КУзПБ ствердно свідчать про наявність конкурсу вимог кредиторів.

Серед спеціальних принципів доцільно виділити принцип незалежності арбітражного керуючого (ст. 13 КУзПБ) та принцип контролю кредиторами заходів щодо майна боржника. У процедурі розпорядження майном боржник не має права без згоди комітету кредиторів (зборів кредиторів – до моменту формування комітету кредиторів) вчиняти значні правочини, вчинення яких не заборонено КУзПБ; не має права без згоди комітету кредиторів (зборів кредиторів – до моменту обрання комітету кредиторів) здійснювати продаж істотних активів боржника.

Певною мірою і дії незалежного арбітражного керуючого потрапляють під контроль кредиторів. Наприклад, відповідно до ч. 8 ст. 48 КУзПБ комітет кредиторів уповноважений на звернення до господарського суду з клопотанням про призначення арбітражного керуючого, припинення повноважень арбітражного керуючого та про

призначення іншого арбітражного керуючого. Як визначено у ч. 8 ст. 50 КУзПБ, значні правочини та правочини, щодо яких є заінтересованість, укладаються керуючим санацією за згодою комітету кредиторів, якщо інше не передбачено цим Кодексом або планом санації боржника. Збори кредиторів також розглядають звіт керуючого санацією не пізніше 10 днів з дня його надходження та не пізніше закінчення строку процедури санації, визначеного в плані санації.

Застосування принципу взаємності у процедурах банкрутства, пов'язаних з іноземним провадженням, закріплене у ч. 2 ст. 97 КУзПБ. Принцип взаємності вважається дотриманим, якщо буде встановлено, що міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, передбачена можливість такого співробітництва іноземної держави з Україною. Він передбачає співпрацю з іноземними судами та керуючими іноземною процедурою банкрутства.

Зважаючи на особливості провадження у справі про неплатоспроможність фізичних осіб вбачаємо за можливе виділити принцип захисту інтересів боржника-фізичної особи та фізичної особи-підприємця. На відміну від боржників-юридичних осіб, ініціювати провадження у цій категорії справ можуть лише самі фізичні особи і фізичні особи-підприємці. Для їхніх кредиторів таке право не передбачено. Це дозволяє дійти висновку про закладений принцип захисту інтересів зазначених боржників.

Література

1. Господарський процесуальний кодекс України від 06 лист. 1991 р. № 1798-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>
2. Кодекс України з процедур банкрутства від 18 жовт. 2018 р. № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#top>
3. Постанова Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду від 12 лист. 2019 р. у справі № 911/3848/15. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/86141295>.
4. Козирєва В.П. Принципи правового регулювання неплатоспроможності та банкрутства. *Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*. Київ: НАУ, 2008. № 3. С. 34-39.